

της μονοκρατορίας του ΚΚΕ κατά τους τελευταίους μήνες της Κατοχής και τον Δεκέμβρη του 1944, διαχώρισαν τη θέση τους από την πολιτική του 'Κομμουνιστικού Κόμματος', αρνούμενοι να μετασχούν στο πολιτικό ΕΑΜ. Το πολιτικό ΕΑΜ δεν πρέπει να συγχέεται με το κατοχικό, το οποίο ήταν ένας συνασπισμός πολιτικών κομμάτων στον τύπο του Ενιαίου μετώπου που είχε εγκαινιαστεί και στην Ελλάδα στις εκλογές του 1936. Ωστόσο, κάποιοι από αυτό, το άλλο ΕΑΜ, είχαν πολιτικές θέσεις, περισσότερο ή λιγότερο προσωπικές, και δεν ήταν υποχείρια του ΚΚΕ. Εξέφραζαν σοσιαλιστικές ή/και ριζοσπαστικές αντιλήψεις και ήλπιζαν ότι ως προσωπικότητες θα παίξουν έναν νηφάλιο και μετριοπαθή ρόλο, όπως συνέβη στην αρχή της συμμετοχής τους, αλλά η επιλογή του Ζαχαριάδη να καταφύγει στον ένοπλο αγώνα τον ματαιώσε. Έκτοτε το πολιτικό ΕΑΜ έπαψε να έχει παρουσία και υπόσταση. Παρ' όλα αυτά, ένα από τα μέλη του κυνηγήθηκε από το στρατιωτικό κατεστημένο του Εμφυλίου με πρωτοφανή μανία και κινδύνευσε να παραπεμφθεί σε στρατοδικείο, που σήμαινε άμεση εκτέλεσή του. Η Δεξιά δεν συγχωρούσε τους συνοδοιπόρους, διότι θεωρούσε ότι με τη συμμετοχή τους καθιστούσαν τα 'μετωπικά σχήματα' αξιόπιστα. Ούτως ή άλλως, η κωμωδία του πολιτικού ΕΑΜ είχε τελειώσει τραγικά.

Ωστόσο, για να ξαναγυρίσομε στην καθημερινή ζωή, οι συνθήκες είναι τραγικές από πλευράς οικονομίας, κυρίως στις μεγάλες πόλεις. Ενδεικτικά, για να υπονοηθεί απλώς το επίπεδο της φτώχειας, η φιλανθρωπική οργάνωση UNRRA ανέλαβε να διανείμει κάποια ψιχία τροφών και ενδυμάτων από δεύτερο χέρι. (Βολεύτηκαν από αυτά και έβγαλαν τον χειμώνα αρκετοί, κυρίως φοιτητές, στους οποίους δόθηκαν ακόμη και τετράδια.) Η δε Αμερική μεσολάβησε για να παρασχεθεί στην Ελλάδα δάνειο 25.000.000 δολαρίων με ευνοϊκούς όρους από την τράπεζα Import-Export.

Στα τέλη Ιανουαρίου του 1946 η ΕΣΣΔ προτείνει στο Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών να παρέμβει ειρηνευτικά στην Ελλάδα, ενώ ως τότε ο δράκος έκανε την πάπια.

Στο μεταξύ, και ενώ οι διώξεις κατά των αριστερών συνεχίζονταν, το δυναμικό της Αριστεράς δεν δείχνει να έχει μειωθεί αισθητά. Ο Ζαχαριάδης μεταβάλλεται σε σκληρό τιμητή του Σοφούλη. Ως πιθανότερος λόγος μπορεί να ήταν η πρόθεσή του να έρθει σε αντιπαράθεση γενικά με το καθεστώς, που λειτουργούσε σε δύο επίπεδα. Στο πρώτο ανήκε η κυβέρνηση και οι νόμιμοι μηχανισμοί, στο δεύτερο οι ποικίλοι παράγοντες που ευνοούσαν το παρακράτος. Δύο συνιστώσες («μικτές αλλά νόμιμες») που κατέληγαν σε μια συνισταμένη, η οποία άφηνε αποφορά οχετού. Με αυτή την αίσθηση, οι αλληπάλληλες κινητοποιήσεις του Ζα-

